gemeente Opsterland

Begrotingswijziging december 2023
&
1ste begrotingswijziging 2024 - 2027

Inleiding

Voor u ligt de begrotingswijziging december 2023 en 1ste begrotingswijziging 2024-2027. Voor het bevorderen van de rechtmatigheid van het budgettair kader van de begroting 2023 is de voorliggende begrotingswijziging noodzakelijk. Daarnaast vindt er een aantal structurele mutaties plaats als gevolg van de septembercirculaire 2023 en budgetoverhevelingen naar 2024. De budgetmutaties zorgen er voor dat het college de uitgaven en inkomsten overeenkomstig de gemaakte afspraken mag realiseren.

In het overzicht van de vastgestelde begroting 2023(tabel 1) zijn de tot dit moment (in de raadsvergaderingen na de perspectiefbrief) vastgestelde begrotingswijzigingen verwerkt. Daarnaast zijn een aantal posten uit de perspectiefbrief gecorrigeerd. De meerjarige saldi zijn overeenkomstig de onlangs vastgestelde begroting 2024-2027.

Tabel 1: vastgestelde begroting

Overzicht vastgestelde begroting 2023 en vastgestelde begroting 2024-2027					
€ x1.000,-.	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Baten	111.509	95.125	92.879	84.236	84.098
Lasten	-111.695	-91.195	-86.345	-85.301	-84.945
Begrotingssaldo	**-186**	**3.930**	**6.534**	**-1.065**	**-847**
Structureel resultaat	-2.736	3.488	6.361	-903	-685
Incidenteel resultaat	2.550	442	173	-162	-162
Waarvan Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	2.337	84	64	64	64
Waarvan grondexploitatie	213	358	109	-226	-226

Tabel 2 geeft een overzicht van de voorgestelde begrotingswijzigingen en tabel 3 is een overzicht van de begrotingssaldi 2023-2027 na verwerking van de voorgestelde mutaties.

Tabel 2: Voorgestelde begrotingswijzigingen

Overzicht begrotingswijziging december 2023					
€ x1.000,-.	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Baten	2.239	3.484	1.209	935	1.898
Lasten	-154	-3.420	-1.085	-811	-1.774
Totaal mutaties	**2.085**	**64**	**124**	**124**	**124**
Structureel resultaat	4.479	64	124	124	124
Incidenteel resultaat	-2.394	-	-	-	-
Waarvan Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	-2.394	-	-	-	-
Waarvan grondexploitatie	-	-	-	-	-

Tabel 3 Begroting inclusief voorgestelde mutaties

Overzicht aangepaste begroting 2023 en aangepaste begroting 2024-2027					
€ x1.000,-.	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Baten	113.748	98.609	94.088	85.171	85.996
Lasten	-111.849	-94.615	-87.430	-86.112	-86.719
Prognose Begrotingssaldo	**1.899**	**3.994**	**6.658**	**-941**	**-723**
Structureel resultaat	1.743	3.552	6.485	-779	-561
Incidenteel resultaat	156	442	173	-162	-162
Waarvan Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	-57	84	64	64	64
Waarvan grondexploitatie	213	358	109	-226	-226

Door de voorgestelde wijziging 2023 verbetert het begrote resultaat 2023 met € 2.085.000.
Dit resulteert in een positief begrotingssaldo 2023 van € 1.899.000.

De voorgestelde mutaties hebben een gering positief effect op het meerjarenperspectief:

Op de volgende pagina's worden de afwijkingen per programma nader toegelicht:

Totaal voorgestelde wijziging 2023 per programma:

In de tabellen 4 tot en met 8 is de impact van de voorgestelde begrotingswijziging op de begroting per jaar per programma gespecificeerd.

Tabel 4: wijziging begroting 2023 per programma

Programma	Begroting 2023 incl wijzigingen		Mutatie 2023 n.a.v. Technische begrotingswijziging		Begroting 2023 na Technische begrotingswijziging	
(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0 Bestuur en ondersteuning	4.056	1.096	-50	1.399	4.005	2.495
1 Veiligheid	6.243	4.125	-1.500	-	4.743	4.125
2 Verkeer en vervoer	3.827	188	-84	-	3.743	188
3 Economie	982	778	-0	54	982	832
4 Onderwijs	4.308	883	-456	-150	3.852	733
5 Sport, cultuur en recreatie	7.954	1.136	38	303	7.992	1.439
6 Sociaal domein	39.711	11.448	1.341	253	41.051	11.701
7 Volksgezondheid en Milieu	10.518	9.203	-1.706	-1.614	8.813	7.589
8 Bouwen, wonen en Gronden	1.993	1.472	-37	300	1.956	1.772
Algemene dekkingsmiddelen	820	64.801	-	1.754	820	66.555
Overhead	16.708	333	155	-	16.863	333
Mutaties reserves	14.535	16.047	2.454	-60	16.989	15.987
Onvoorzien	40	-	-	-	40	-
Totaal	111.695	111.509	154	2.239	111.849	113.748
Resultaat incidenteel	-	2.550	2.394	-	-	156
Resultaat structureel	2.736	-	-	4.479	-	1.743
Resultaat na bestemming	186	-	-	2.085	-	1.899

Tabel 5: wijziging begroting 2024 per programma

Programma	Begroting 2024 incl wijzigingen		Mutatie 2024 n.a.v. Technische begrotingswijziging		Begroting 2024 na Technische begrotingswijziging	
(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0 Bestuur en ondersteuning	4.225	891	130	-	4.355	891
1 Veiligheid	6.527	4.118	-	-	6.527	4.118
2 Verkeer en vervoer	4.004	200	-	-	4.004	200
3 Economie	829	495	-	-	829	495
4 Onderwijs	3.047	361	-16	-	3.031	361
5 Sport, cultuur en recreatie	7.195	452	100	183	7.295	635
6 Sociaal domein	38.419	10.189	479	279	38.898	10.468
7 Volksgezondheid en Milieu	8.612	7.809	2.059	2.039	10.671	9.848
8 Bouwen, wonen en Gronden	2.484	1.466	-	-	2.484	1.466
Algemene dekkingsmiddelen	894	68.456	653	653	1.547	69.109
Overhead	14.669	353	16	-	14.685	353
Mutaties reserves	250	334	-	330	250	664
Onvoorzien	40	-	-	-	40	-
Totaal	91.195	95.125	3.420	3.484	94.615	98.609
Resultaat incidenteel	-	442	-	-	-	442
Resultaat structureel	-	3.488	-	64	-	3.552
Resultaat na bestemming	-	3.930	-	64	-	3.994

Tabel 6: wijziging begroting 2025 per programma

Programma	Begroting 2025 incl wijzigingen		Mutatie 2025 n.a.v. Technische begrotingswijziging		Begroting 2025 na Technische begrotingswijziging	
(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0 Bestuur en ondersteuning	4.071	856	-	-	4.071	856
1 Veiligheid	2.465	18	-	-	2.465	18
2 Verkeer en vervoer	4.072	200	-	-	4.072	200
3 Economie	794	523	-	-	794	523
4 Onderw ijs	3.262	380	-16	-	3.246	380
5 Sport, cultuur en recreatie	7.186	452	40	183	7.225	635
6 Sociaal domein	38.302	10.064	305	225	38.607	10.289
7 Volksgezondheid en Milieu	8.569	7.814	217	197	8.786	8.011
8 Bouw en, w onen en Gronden	2.344	1.378	-	-	2.344	1.378
Algemene dekkingsmiddelen	894	70.550	524	524	1.418	71.074
Overhead	14.097	330	16	-	14.113	330
Mutaties reserves	250	314	-	80	250	394
Onvoorzien	40	-	-	-	40	-
Totaal	86.345	92.879	1.085	1.209	87.430	94.088
Resultaat incidenteel	-	173	-	-	-	173
Resultaat structureel	-	6.361	-	124	-	6.485
Resultaat na bestemming	-	6.534	-	124	-	6.658

Tabel 7: wijziging begroting 2026 per programma

Programma	Begroting 2026 incl wijzigingen		Mutatie 2026 n.a.v. Technische begrotingswijziging		Begroting 2026 na Technische begrotingswijziging	
(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0 Bestuur en ondersteuning	4.174	722	-	-	4.174	722
1 Veiligheid	2.449	18	-	-	2.449	18
2 Verkeer en vervoer	4.072	200	-	-	4.072	200
3 Economie	514	-22	-	-	514	-22
4 Onderw ijs	3.399	380	-	-	3.399	380
5 Sport, cultuur en recreatie	7.829	452	29	173	7.858	625
6 Sociaal domein	38.251	9.938	198	198	38.449	10.136
7 Volksgezondheid en Milieu	8.030	7.250	150	130	8.180	7.380
8 Bouw en, w onen en Gronden	1.688	462	-	-	1.688	462
Algemene dekkingsmiddelen	894	64.217	434	434	1.328	64.651
Overhead	13.710	304	-	-	13.710	304
Mutaties reserves	250	314	-	-	250	314
Onvoorzien	40	-	-	-	40	-
Totaal	85.301	84.236	811	935	86.112	85.171
Resultaat incidenteel	162	-	-	-	162	-
Resultaat structureel	903	-	-	124	779	-
Resultaat na bestemming	1.065	-	-	124	941	-

Tabel 8: wijziging begroting 2027 per programma

Programma	Begroting 2027 incl wijzigingen		Mutatie 2027 n.a.v. Technische begrotingswijziging		Begroting 2027 na Technische begrotingswijziging	
(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0 Bestuur en ondersteuning	4.168	722	-	-	4.168	722
1 Veiligheid	2.449	18	-	-	2.449	18
2 Verkeer en vervoer	4.072	200	-	-	4.072	200
3 Economie	500	241	-	-	500	241
4 Onderw ijs	3.491	380	-	-	3.491	380
5 Sport, cultuur en recreatie	7.633	452	29	173	7.662	625
6 Sociaal domein	38.250	9.813	198	198	38.448	10.010
7 Volksgezondheid en Milieu	8.030	7.250	150	130	8.180	7.380
8 Bouw en, w onen en Gronden	1.625	462	-	-	1.625	462
Algemene dekkingsmiddelen	894	63.942	1.397	1.397	2.291	65.339
Overhead	13.543	304	-	-	13.543	304
Mutaties reserves	250	314	-	-	250	314
Onvoorzien	40	-	-	-	40	-
Totaal	84.945	84.098	1.774	1.898	86.719	85.996
Resultaat incidenteel	162	-	-	-	162	-
Resultaat structureel	685	-	-	124	561	-
Resultaat na bestemming	847	-	-	124	723	-

Algemeen/diverse programma's

In de volgende paragrafen worden de voorgestelde mutaties per programma toegelicht Maar eerst worden de programma overstijgende wijzigingen. Te weten, kapitaallasten en de aanvullende budgetten en uitgaven/activiteiten in het kader van SPUK GALA eerst in totaal toegelicht.

In de tabellen met mutatie per programma wordt dit specifiek toegerekend aan de verschillende programma's, maar niet afzonderlijk toegelicht.

Kapitaallasten 2023 (voordeel 2023 € 324.000)
De raming van de kapitaallasten wordt aangepast op basis van de definitieve afsluiting van kredieten in de jaarstukken 2022 en actualisatie van de activamodule in het financiële systeem. Enkele projecten zijn nog niet afgesloten waardoor op diverse programma's in de begroting een voordeel ontstaat van totaal € 324.000.

Tabel 9: wijziging kapitaalslasten 2023 per programma

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023	
Kapitaallasten	Lasten	Baten
programma 0	-20	-
Programma 2	-34	-
Programma 4	-126	-
Programma 5	-61	-
Programma 7	-2	-
Programma 8	-37	-
Overhead	-44	-
Totaal	-324	-

SPUK GALA (budgetneutraal)
De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord. Op programma's 6, 7 en 8 is de specifieke uitkering structureel verwerkt.

Programma 0

Tabel 10 Begrotingswijzigingen Programma 0

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
programma 0	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Verkiezingen	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Donatie Marokko	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inventarisatie gemeentelijke gebouwen	-130	-	130	-	-	-	-	-	-	-
Dividend	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-
Schatkistbankieren	-	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Opbrengst grondverkoop / landerijen	-	360	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	-20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-50	1.399	130	-	-	-	-	-	-	-

Verkiezingen (nadeel 2023 € 70.000)
In de begroting 2023 was rekening gehouden met de verkiezing voor Provinciale Staten en Waterschappen op 15 maart 2023. De kosten van deze dubbele verkiezing blijken uiteindelijk
€ 25.000 hoger te zijn dan geraamd. Daarnaast is met een extra verkiezing door de val van het kabinet geen rekening gehouden in de begroting. Daarom is aanvullend budget hiervoor noodzakelijk. De kosten voor de komende verkiezing op 22 november worden ingeschat op
€ 45.000,- (stembiljetten, porto, vergoeding van medewerkers op het stembureau en vergoeding voor locaties). De totale bijsturing over 2023 bedraagt dus € 70.000.

Donatie Marokko (nadeel 2023 € 30.000)
Marokko is getroffen door een zware aardbeving. Er zijn veel slachtoffers en de schade is groot. De VNG wijst gemeenten op de mogelijkheid om een bijdrage over te maken aan VNG International. Deze organisatie heeft ervaring met wederopbouwprojecten. Op 13 september jl. is besloten om een bijdrage van € 30.000 te verlenen via VNG International.

Inventarisatie gemeentelijke gebouwen (budgetoverheveling 2023 naar 2024)
Vanuit de begroting 2023 is € 140.000 beschikbaar gesteld voor een inventarisatie van objecten in het ruimtelijk domein inclusief alle eigendoms- beheer- en exploitatieaspecten. Het vinden van de juiste ondersteunde partij hiervoor bleek lastig. De inventarisatie is in het 4^{e} kwartaal van 2023 opgestart en wordt in 2024 verder uitgevoerd. Hiervoor wordt voorgesteld om € 130.000 over te hevelen van 2023 naar 2024 (reservemutatie)

Dividend (voordeel 2023 € 39.000)
Ten opzichte van de primaire raming is € 62.000 meer dividend ontvangen vanuit Omrin over de jaren 2021 en 2022 en € 23.000 minder vanuit de BNG over het jaar 2022. De raming wordt hierop aangepast.

Schatkistbankieren (voordeel 2023 € 1.000.000)
In het verleden is 20 miljoen geleend om grote projecten te financieren. Deze middelen worden nog niet benut waardoor in 2023 nog rente op het schatkistbankieren wordt ontvangen. Tot en met het derde kwartaal is reeds € 748.000 ontvangen. Een prognose tot het einde van het jaar is € 1,0 miljoen aan renteontvangsten.

Opbrengst grondverkoop/ landerijen (voordeel 2023 € 360.000)
De verkoop van gemeentelijke groenstroken en gronden zijn hoger dan geraamd door een voortdurend hoge vraag.

Programma 1

Tabel 11 Begrotingswijzigingen Programma 1

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 1	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Opvang Oekrainse vluchtelingen	-1.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-1.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Opvang Oekraïense vluchtelingen (Reservemutatie budgetneutraal)
In de begroting 2023 is, volgens de te ontvangen normvergoeding, rekening gehouden met een ontvangst van circa € 4,1 miljoen. Als gevolg van de relatief financieel gunstige opvang wordt, net als in 2022, verwacht dat de gemeente middelen overhoud. De prognose voor de totale lasten dit jaar komt uit op circa € 2,6 miljoen. Hierbij is ook rekening gehouden met het verbouwen en gereed maken van een tweetal locaties voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Voorgesteld wordt om het verschil van € 1,5 miljoen te storten in de Algemene Reserve en beschikbaar te houden voor mogelijke uitgaven in de toekomst.

Programma 2

Tabel 12 Begrotingswijzigingen Programma 2

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 2	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Beeindigen proef kunststof fietspad Nij Beets	-50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-84	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Beëindigen proef kunststofelementen fietspad Nij Beets (voordeel 2023 €50.000)
Voor het uitvoeren van een proef met kunststofelementen als fietspad is in de perspectiefbrief 2023 € 50.000 beschikbaar gesteld. De proef is stopgezet vanwege het terugtrekken van de leverancier van deze kunststofelementen. Het niet uitvoeren van de proef geeft een financieel voordeel.

Programma 3

Tabel 13 Begrotingswijzigingen Programma 3

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 3	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Recreatie en toerisme	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-

Recreatie en Toerisme (Reservemutatie budgetneutraal)
De inkomsten van de toeristenbelasting 2023 worden naar verwachting € 232.000. Dit is € 54.000 meer dan geraamd. Dit voordeel wordt toegevoegd aan de reserve Recreatie en Toerisme en is daarmee budgetneutraal.

Programma 4

Tabel 14 Begrotingswijzigingen Programma 4

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 4	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Verwerking IHP	-180	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suvis school Lyndenstyn	-150	-150	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig	-	-	-16	-	-16	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	-126	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-456	-150	-16	-	-16	-	-	-	-	-

Verwerking IHP (voordeel 2023 € 180.000)
Het Integraal Huisvestingsplan 2022-2035 is verwerkt in de begroting. Dit betreft het handmatig geraamde effect op de kapitaallasten. In de begroting 2024 is dit reeds structureel gecorrigeerd. Voor 2023 heeft dit een voordelig effect van € 180.000.

SUVIS School Lyndensteyn (2023 budgetneutraal)
In de raad van 4 juli 2022 is een SUVIS-bijdrage van € 150.000,- beschikbaar gesteld aan schoolbestuur SO Fryslân voor het verbeteren van het binnenklimaat van School Lyndensteyn. Het schoolbestuur heeft geconcludeerd dat een grootschalige investering een te groot desinvesteringsrisico geeft. Bij de vernieuwbouw kunnen de gedane aanpassingen namelijk niet goed hergebruikt worden. De doorbetaling van de SUVIS bijdrage vervalt hiermee. Hierdoor worden de uitgaven en inkomsten in de begroting van 2023 verlaagd met € 150.000. Per saldo heeft deze wijziging geen effect op het resultaat.

Programma 5

Tabel 15 Begrotingswijzigingen Programma 5

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 5	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Buurtsportcoaches	-144	-	-144	-	-144	-	-144	-	-144	-
Koepelproject Er varen en Turf	150	150	-	-	-	-	-	-	-	-
Openbare bibliotheek (spuk IDO)	-	-	30	30	30	30	30	30	30	30
GALA lokaal sportakkoord	22	22	22	22	22	22	17	17	17	17
GALA brede regeling combinatiefuncties	151	151	151	151	151	151	146	146	146	146
Bijdrage Sweach	-60	-	60	-	-	-	-	-	-	-
Overig	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Kapitaallasten	-61	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	38	303	99	183	39	183	29	173	29	173

Buurtsportcoaches (voordeel 2023 t/m 2027 € 144.000)
Vanaf 2023 krijgen we middelen vanuit de Brede-SPUK regeling om de inzet van de buurtsportcoach in onze gemeente gedeeltelijk te financieren. Daarmee vervalt de gedeeltelijke financiering uit het gemeentebudget.

Koepelproject Er varen en Turf (2023 budgetneutraal)
In 2023 wordt het Koepelproject Er varen en turf afgerond. De begrote kosten voor de werkzaamheden in 2023 zijn € 150.000. Vanuit de cofinanciering tussen de vijf gemeenten in ZOF en de provincie Fryslân is hiervoor nog € 150.000 beschikbaar. Met deze correctie worden zowel de kosten als baten in de begroting 2023 verhoogd met € 150.000.

SPUK IDO (2024 t/m 2027 budgetneutraal)
Gemeenten krijgen per 1 januari 2023 de regiefunctie over de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) in lokale bibliotheken. Door de regiefunctie bij gemeenten te leggen, wordt een lokale aanpak op maat beoogd die past bij de lokale maatschappelijke opgaven op digitale inclusie en hulp aan inwoners bij digitale diensten. Voor 2023 was dit reeds in de begroting verwerkt, in deze begrotingswijziging wordt de specifieke uitkering structureel verwerkt.

Onderhoud en bijdrage De Sweach (budgetoverheveling 2023 naar 2024)
In 2023 is deze bijdrage nog niet verstrekt, omdat het project nog niet is gestart. Naar verwachting start het project in 2024 en zal de bijdrage van € 60.000 alsnog worden verstrekt en daarom is een budgetoverheveling noodzakelijk (reservemutatie)

Programma 6

Tabel 16 Begrotingswijzigingen Programma 6

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 6	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Energietoeslag	1.266	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jeugdhulp zonder verblijf overig	900	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dagbesteding	-150	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Huishoudelijke hulp	-50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Participatie werkdeel	-50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WWB levensonderhoud	-300	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bijzondere bijstand	-50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Welzijnswerk algemeen	-50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Budgetoverheveling versterken toegang	-120	-	120	-	-	-	-	-	-	-
Budgetoverheveling participatie werkdeel	-160	-	80	-	80	-	-	-	-	-
Participatie werkdeel ESF ontvangst	-	148	-	-	-	-	-	-	-	-
ESF+ baten	-	-	54	54	-	-	-	-	-	-
GALA versterken sociale basis	62	62	61	61	61	61	46	46	46	46
GALA Mantelzorg	17	17	17	17	17	17	15	15	15	15
GALA Eén tegen Eenzaamheid	17	17	17	17	14	14	-	-	-	-
GALA Welzijn op recept	9	9	16	16	19	19	23	23	23	23
Hoofdlijnenakkoord GGZ	-	-	114	114	114	114	114	114	114	114
Totaal	1.341	253	479	279	305	225	198	198	198	198

Energietoeslag (nadeel 2023 € 1.266.000)
In het najaar van 2023 gaan we de regeling voor de energietoeslag 2023 (€ 800 per huishouden) uitvoeren. We verwachten dat deze kosten ongeveer gelijk zijn aan de te ontvangen rijksvergoeding. We ontvangen hiervoor in de decembercirculaire 2023 € 1.156.500. Daarnaast ontvangen we een nabetaling over 2022 van € 109.000, dit zetten wij in voor de uitvoeringskosten. De dekking voor de energietoeslag wordt toegelicht bij de algemene dekkingsmiddelen per saldo is de energietoeslag € 155.000 voordelig.

Jeugdhulp zonder verblijf (nadeel 2023 € 900.000)
Op basis van de laatste prognose verwachten we een overschrijding van € 900.000. Voor de stijging van de kosten voor Jeugd zijn drie oorzaken aan te wijzen. Ten eerste zijn de tarieven in 2023 ten opzichte van 2022 gestegen met 5%. De tweede oorzaak is een stijging van het aantal kinderen dat Jeugdzorg ontvangt in 2023. De derde oorzaak van de stijging van de kosten ligt in het feit dat de gemiddelde intensiteit van de ingezette Jeugdzorg stijgt.

Dagbesteding (voordeel 2023 € 150.000)
In 2023 verwachten we een overschot van € 150.000 op WMO dagbesteding. Minder inwoners dan verwacht maken gebruik van deze voorziening en men gaat ook minder vaak per week dan verwacht naar een vorm van dagbesteding

Huishoudelijke hulp (voordeel 2023 € 50.000)
In 2023 verwachten we een overschot van € 50.000 op WMO huishoudelijke hulp. De gemiddelde inzet per week van de huishoudelijke hulp ligt iets lager dan verwacht.

Participatie werkdeel (voordeel 2023 € 50.000)
In 2023 verwachten we een overschot van € 50.000 op onze geraamde uitgaven.

WWB levensonderhoud (voordeel 2023 € 300.000)
De gebundelde uitkering (BUIG) wordt jaarlijks verstrekt voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. De hoogte van deze uitkering voor het bekostigen van de uitkeringen wordt voor onze gemeente voor 60% bepaald op basis van objectieve wegingsfactoren bepaald en voor 40% op basis van historische kosten. We verwachten dit jaar een overschot van € 300.000 omdat wij minder uitkeringen verstrekken en minder kosten maken dan op basis van deze mix verondersteld zou mogen worden.

Bijzondere bijstand (voordeel 2023 € 50.000)
Op het budget bijzonder bijstand blijft naar verwachting € 50.000 over. Omdat er dit jaar waarschijnlijk minder beroep is gedaan op de bijzondere bijstand vanwege extra flankerend beleid (o.a. de energietoeslag).

Welzijnswerk algemeen (voordeel 2023 € 50.000)
In 2023 verwachten we een overschot van € 50.000. Dit overschot wordt veroorzaakt door het feit dat een aantal activiteiten in verband met onze inspanningen voor Oekraïne in de tijd verschoven is en er daardoor in 2023 minder kosten worden gemaakt.

Versterken toegang (budgetoverheveling 2023 naar 2024)
In 2023 verwachten we een overschot van € 120.000. Het is in 2023 nog niet gelukt om voor het versterken van de toegang alle beschikbare middelen in te zetten. We hebben mooie stappen gezet in 2023 met het versterken van de toegang. We gaan hier in 2024 mee verder. Het voorstel is om de resterende middelen hiervoor in 2024 in te zetten (reservemutatie).

Participatie werkdeel (budgetoverheveling 2023 naar 2024 en 2025)
In 2023 verwachten we een overschot van € 160.000 op dit budget door een hogere bate dan geraamd . We willen deze middelen inzetten daar waarvoor ze bestemd zijn. Dit betekent extra inzet voor taken op het gebied van participatie. De verwachte kosten bedragen € 160.000 (voor zowel 2024 als 2025 € 80.000)

Programma 7

Tabel 17 Begrotingswijzigingen Programma 7

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 7	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Budgetoverheveling energietransitie	-90	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitvoering klimaat en energiebeleid	-556	-556	556	556	-	-	-	-	-	-
aanpak energiearmoede	-240	-240	240	240	-	-	-	-	-	-
aanpak nationaal isolatieprogramma	-1.046	-1.046	1.046	1.046	-	-	-	-	-	-
GALA Terugdringen Gezondheidsachterstand	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34
GALA Kansrijke Start	25	25	27	27	27	27	34	34	34	34
GALA Mentale Gezondheid	12	12	8	8	8	8	-	-	-	-
GALA Aanpak overgewicht en obesitas	30	30	30	30	30	30	-	-	-	-
GALA Valpreventie	87	87	80	80	80	80	83	83	83	83
GALA Leefomgeving	17	17	17	17	17	17	-	-	-	-
GALA OKO & Vroegsignalering alcoholprobl	4	4	4	4	4	4	-	-	-	-
GALA Verst. kennis- en adviesfunct GGD	4	4	4	4	4	4	-	-	-	-
GALA Coörd.kstn regio. aanpak preventie	15	15	12	12	12	12	-	-	-	-
Gezondheid	-	-	-	-20	-	-20	-	-20	-	-20
Kapitaallasten	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-1.706	-1.614	2.058	2.039	216	197	151	130	151	130

Energietransitie (Reservemutatie budgetneutraal)
In de Meicirculaire 2022 is € 224.000 ontvangen om het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Dit budget is in 2022 niet besteed en is overgeheveld naar 2023 om de activiteiten waarvoor deze middelen zijn verstrekt in 2023 met een doorloop naar 2024 uit te kunnen voeren. Een groot deel van deze activiteiten is inmiddels uitgevoerd. De resterende activiteiten moeten nog in 2024 worden uitgevoerd. Het betreft o.a. het invullen van de randvoorwaarden om succesvol aan de slag te gaan met een grootschalig isolatieprogramma. Daarom wordt voorgesteld het restant budget 2023 van € 90.000 te storten in de reserve Energietransitie en weer beschikbaar te stellen in 2024 (reservemutatie).

Uitvoering klimaat- en energiebeleid (budgetoverheveling 2023 naar 2024 ,budgetneutraal)
Het Rijk heeft onze gemeente medio april de specifieke uitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) verleend van € 1.679.000. Deze is met name bedoeld voor salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel (inclusief overhead) en kosten voor ingeleend personeel. Ieder voorschot mag gebruikt worden voor uitgaven in de twee kalenderjaren volgend op het jaar van uitbetaling. De afgelopen tijd is geïnventariseerd welke capaciteit aanvullend nodig is voor de uitvoering van de klimaat- en energieopgave en is een start gemaakt met de werving. De daadwerkelijke besteding van de middelen voor de uitbreiding van de capaciteit vindt vanaf 2024 plaats. Daarom wordt voorgesteld het budget van € 556.000 over te hevelen van 2023 naar 2024.

Aanpak energiearmoede (budgetoverheveling 2023 naar 2024,budgetneutraal)
De gemeente heeft een specifieke uitkering van het Rijk gekregen voor maatregelen tegen energiearmoede. Deze heeft een looptijd tot en met 2025. Inmiddels is de Subsidieregeling Aanpak Energiearmoede door Energiebesparing Opsterland 2023 (Energiekadoregeling) vastgesteld en in uitvoering. We zien dat het proces tot het uitkeren van de subsidie (aanleveren informatie door aanvrager, inkomenstoets, eventueel bezoek energiecoach, daadwerkelijke besteding voucher) meerdere weken in beslag neemt. Daardoor is er een vertraging in de besteding van de middelen. Om de subsidieregeling en de aanpak van energiearmoede eventueel tot in 2025 te continueren is een budgetoverheveling noodzakelijk. Daarom wordt voorgesteld een budget van € 240.000 over te hevelen van 2023 naar 2024.

Lokale aanpak nationaal isolatieprogramma (budgetoverheveling 2023 naar 2024,budgetneutraal)
In juli 2023 heeft het Rijk ons een Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie verleend. Hiermee kan de gemeente een isolatieprogramma opzetten voor slecht geïsoleerde koopwoningen van eigenaren die financieel moeite hebben hun woning te isoleren. Voor de uitvoering van zo'n programma werken we samen met andere gemeenten in Friesland. De voorbereidingen voor de uitvoering zijn in volle gang en de start vindt plaats begin 2024. Daarom wordt voorgesteld het budget van € 1.046.000 over te hevelen van 2023 naar 2024.

Programma 8

Tabel 18 Begrotingswijzigingen Programma 8

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Programma 8	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Leges Omgevingsvergunningen	-	300	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	-37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-37	300	-	-	-	-	-	-	-	-

Leges omgevingsvergunningen (voordeel 2023 € 300.000)
De vraag naar omgevingsvergunningen activiteit bouwen is hoger dan verwacht. Naar verwachting zullen de inkomsten € 300.000 hoger zijn dan initieel begroot.

Algemene dekkingsmiddelen

Tabel 19 Begrotingswijzigingen Algemene dekkingsmiddelen

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Gemeentefonds	-	333	653	653	524	524	434	434	1.397	1.397
Gemeentefonds Energietoeslag	-	1.421	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	1.754	653	653	524	524	434	434	1.397	1.397

Gemeentefonds (voordeel 2023 € 333.000)
De septembercirculaire 2023 is verschenen. Ten opzichte van de meicirculaire 2023 levert dit een voordeel op van € 280.000 voor het lopende jaar 2023. Dit wordt veroorzaakt door een voorschot onderbesteding BCF plafond, een bijstelling van hoeveelheden in de maatstaven en het bijstellen van de inkomstenmaatstaf door mutaties in de WOZ-waarden. De afrekening van voorgaande jaren is incidenteel 53.000 voordelig. Meerjarig wordt de algemene uitkering budgetneutraal verwerkt, de bijbehorende kosten zijn in het voorjaar inzichtelijk en worden dan in de 1ste tussentijdse rapportage verwerkt.

Gemeentefonds energietoeslag (voordeel 2023 € 1.421.000)
Voor de energietoeslag verwachten we een nabetaling over 2022 van € 109.000 en het resterende deel van 2023 € 1.312.000. Voor 2023 is al € 568.000 ontvangen. Deze uitkering is inclusief middelen om de regeling uit te voeren.

Overhead

Tabel 20 Begrotingswijzigingen Overhead

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Overhead	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Personeelskosten	249	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arbo	-50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig	-	-	16	-	16	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	-44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	155	-	16	-	16	-	-	-	-	-

Personeelskosten (nadeel 2023 € 249.000)
In verband met de uitstroom van personeel is een storting van € 99.000 in de voorziening SPP noodzakelijk. Daarnaast is de inhuur die noodzakelijk is in verband met vervanging wegens ziekte hoger dan bij de perspectiefbrief 2023 werd ingeschat. Een bijsturing van € 150.000 is nodig. Het gemiddelde ziekteverzuim over de eerste drie kwartalen bedroeg 5%. De verdere financiële uitkomsten van de personeelskosten zullen bij de jaarrekening worden verantwoord.

Arbo (voordeel 2023 € 50.000)
In de perspectiefbrief 2023 is € 50.000 gevraagd voor klimaatsystemen in het gebouw aan de Wetterwille in Gorredijk en op de 2e verdieping van het gemeentehuis in Beetsterzwaag. Inmiddels is gebleken dat hiervoor reeds dekking in de begroting aanwezig is. Daarom kan dit budget nu vrijvallen.

Reservemutaties

Tabel 21 Begrotingswijzigingen Reserve mutaties

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Reservemutaties	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Reserve recreatie en toerisme	-	-60	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene reserve storting restant Oekraine	1.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Recreatie en Toerisme toeristenbelasting	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR: budg. overh.inventarisatie gemeent.geb.	130	-	-	130	-	-	-	-	-	-
AR: budg. overh. versterken toegang	120	-	-	120	-	-	-	-	-	-
AR: budg. overh. participatie werkdeel	160	-	-	80	-	80	-	-	-	-
AR: budg. overh. energietransitie	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR: Verbred. doelgr.subs.verduurz.maatsch.vastg.	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	2.454	-60	-	330	-	80	-	-	-	-

Reserve Recreatie en Toerisme (nadeel 2023 € 60.000)
De onttrekking van de reserve Recreatie en Toerisme (programma 5) blijkt niet aan te sluiten met de geraamde uitgaven voor Recreatie en Toerisme in dit programma. Er zijn minder lasten waardoor deze onttrekking met € 60.000 wordt bijgesteld. Een lagere onttrekking betekent een nadeel voor de exploitatiebegroting.

Verbreding doelgroep subsidie verduurzaming maatschappelijk vastgoed (nadeel 2023 € 400.000)
In de perspectiefbrief is geen rekening gehouden met het verbreden van de doelgroep voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed hiervoor is een aanvullende storting nodig in de reserve duurzaamheid van € 400.000.

Zie overige toelichtingen bij de diverse programma's

Kredieten

Tabel 22 Begrotingswijzigingen Kredieten

Voorstel begrotingswijziging in € 1.000,-.	2023		2024		2025		2026		2027	
Investeringskredieten	Uitgave	Inkomst.	Uitgaven	Inkomst.	Uitgaven	Inkomste	Uitgaven	Inkomste	Uitgaven	Inkomste
Doorfietsroute Drachten - Heerenveen	5.400	5.400	-	-	-	-	-	-	-	-
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	3.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Realisatie Kinderopvang PCBS De Librije	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Loevestein 5 & 6	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijventerrein Overtoom	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	8.770	5.400	-	-	-	-	-	-	-	-

Doorfietsroute Drachten - Heerenveen
De gemeente Opsterland is penvoerder voor het project Doorfietsroute Drachten – Heerenveen. Tijdens het beschikbaar stellen van het krediet voor het Opsterlands deel is echter niet besloten over het budget dat van de Provincie wordt ontvangen. Dit wordt gecorrigeerd. De lasten en de baten van het project worden met € 5,4 miljoen verhoogd. Het project start in 2024, in 2023 is reeds 80% ontvangen.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen
In de perspectiefbrief 2023 is een krediet aangevraagd van € 3.000.000 en een reserve ingesteld voor de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. In de perspectiefbrief is nog geen expliciet besluit gevraagd om het krediet beschikbaar te stellen. In deze begrotingswijziging vragen wij alsnog dit krediet beschikbaar te stellen.

Realisatie kinderopvang PCBS de Librije
In de perspectiefbrief 2023 is een krediet aangevraagd van € 170.000 voor de realisatie van kinderopvang bij PCBS de Librije. In de perspectiefbrief is nog geen expliciet besluit gevraagd om het krediet beschikbaar te stellen. In deze begrotingswijziging vragen wij alsnog dit krediet beschikbaar te stellen.

Loevestein 5 & 6
Voor het onderzoek naar mogelijke gebiedsontwikkeling Loevestein 5&6 was in de begroting 2023 een budget opgenomen van € 80.000, dit is in de perspectiefbrief 2023 gewijzigd in een krediet. Voor dit krediet is echter nog geen expliciet besluit gevraagd. In deze begrotingswijziging vragen wij alsnog dit krediet beschikbaar te stellen.

Bedrijventerrein Overtoom
Voor het onderzoek naar mogelijke gebiedsontwikkeling bedrijventerrein Overtoom was in de begroting 2023 een budget opgenomen van € 120.000, dit is in de perspectiefbrief gewijzigd in een krediet. Voor dit krediet is echter nog geen expliciet besluit gevraagd. In deze begrotingswijziging vragen wij alsnog dit krediet beschikbaar te stellen.